

**ДО
АКРЕДИТАЦИОННИЯ СЪВЕТ
НА НАОА
СОФИЯ**

ДОКЛАД

**НА
ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ ПО СОЦИАЛНИ И ПРАВНИ НАУКИ, СИГУРНОСТ
И ОТБРАНА
ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗВЪРШЕНОТО ОЦЕНЯВАНЕ ПО ПРОЦЕДУРА ЗА
ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА „МЕЖДУНАРОДНО
ПРАВО И МЕЖДУНАРОДНИ ОТНОШЕНИЯ”, ПРОФЕСИОНАЛНО
НАПРАВЛЕНИЕ 3.6. „ПРАВО”, ОБЛАСТ НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ 3.
„СОЦИАЛНИ, СТОПАНСКИ И ПРАВНИ НАУКИ”**

ПРИ ПЛОВДИВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ”

Уважаема госпожо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана представя на Вашето внимание настоящия доклад за резултатите от извършеното оценяване по процедурата за програмна акредитация на докторска програма „Международно право и международни отношения“ от професионално направление 3.6. Право, област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“ при Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”.

Докладът е разработен в съответствие с чл. 78 и чл. 88а, ал. 7 от ЗВО, чл. 38, ал. 1 от ПДНАОА и съгласно критериалната система за програмна акредитация на докторска програма.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО

IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ЧАСТ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№ по ред	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
1	Откриване на процедура от АС	Пр. № 13/13.05.2021 г.
2	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	Пр. № 6/17.03.2022 г.
3	Извършено посещение на ЕГ във ВУ	По документи
4	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Пр. № 10/24.04.2023 г.
5	Обсъждане и приемане на доклада на ПК и изпращането му до ВУ за становище	Пр. № 12/29.05.2023 г.
6	След изтичане на срока по чл. 35, ал. 2 от ПДНАОА (относно становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	2023 г.

Определената от Акредитационния съвет Експертна група по процедурата е в състав:

ОТ ЕКСПЕРТНА ГРУПА В СЪСТАВ:

1. доц. д-р Емануил Красимиров Коларов – РУ „Ангел Кънчев“ – ръководител на ЕГ
2. доц. д-р Иван Стойчев Стойнев – СУ „Св. Климент Охридски“
3. Атанаска Георгиева Петкова – редовен докторант във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

Наблюдаващ процедурата – доц. д-р Маргарита Чешмеджиева – член на ПКСПНСО.

Към Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ са акредитирани дванадесет докторски програми в ПН 3.6. Право – „Граждански процес“, „История на държавата и правото“, „Наказателно право“, „Гражданско и семейно право“, „Административно право и административен процес“, „Международно частно право“, „Международно право и международни отношения“, „Наказателен процес“, „Римско право“, „Теория на държавата и правото“, „Трудово право и обществено осигуряване“ и „Финансово и данъчно право“.

През 2015 г. ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“ получава програмна акредитация за обучение на докторанти по докторска програма „Международно право и международни отношения“, в професионално направление 3.6. Право, с оценка 9,13 и за срок от 6 години.

Настоящият доклад отразява и полученото становище на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ относно констатациите на Постоянната комисия по процедурата.

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

На 14 май 2015 г. Акредитационният съвет на НАОА утвърждава доклад на Постоянната комисия по повод искането за акредитация на докторската програма, подадено от Пловдивския университет, и взема следното решение:

1. Дава акредитация на докторската програма „Международно право и международни отношения“ от ПН 3.6 „Право“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, на осн. чл. 80, ал. 2 от ЗВО и обща оценка по критериите 9.13 (девет цяло и тринадесет стотни).

2. Определя срок на валидност на акредитацията 6 (шест) години, в съответствие с чл. 79, ал. 4, т.1 от ЗВО.

В решението си за програмна акредитация на докторската програма АС на НАОА е формулирал следната препоръка:

1. Включване в докторската програма на курсове за подобряване уменията за академично писане. Срок: м. юли 2017 г.

Докладът за изпълнение на препоръката, дадена от Акредитационния съвет на НАОА при програмна акредитация на докторска програма „Международно право и международни отношения“ е приет на Факултетен съвет на Юридическия факултет на 15.05.2020 г. и Академичен съвет на Пловдивски университет “Паисий Хилендарски” на 26.05.2020 г. Пловдивският университет, като акредитирана институция, смята, че препоръките на Акредитационния съвет са изпълнени.

В Пловдивския университет въпросът е решен институционално след посещението на експертната група (09.02 – 11.02.2015 г.) , като са създадени курсове за докторанти към Центъра за работа с млади учени, докторанти и постдокторанти, <https://uni-plovdiv.bg/pages/index/1766/> който предлага разнообразни курсове, вкл. по академично писане. Това се потвърждава и от представен от институцията групов учебен план за обучение по докторската програма „Международно право и международни отношения“, в който фигурира предмет „Методологично обучение за писане на научните изследвания“. При преглед на официалния уеб-сайт на Пловдивския университет с линк към посочения център (рубрика „Структура“, линк „Университетски център за работа с млади учени, докторанти и пост-докторанти“ и връзката към „Academica IUVENTUTIS“ - <https://aiu.uni-plovdiv.bg>) се достига до информацията относно предлаганите от центъра курсове, един от които е „Методични указания за разработването на научна публикация“.

Една от дейностите на Докторантското училище към Юридическия факултет на Пловдивския университет е насочена към развитие на уменията за академично писане (<https://law.uni-plovdiv.bg/bg/докторантско-училище>).

Може да бъде направен изводът, че ПУ “Паисий Хилендарски”, ЮФ и катедра „Публичноправни науки“ са предприели действия за изпълнение на препоръката. Академичното писане е включено не само за зачислени докторанти в докторската програма, но и за другите програми в ПУ.

Обучаваните докторанти в катедра „Публичноправни науки“ по докторска програма „Международно право и международни отношения“ към момента на извършване на проверката:

Име	Вид докторантура	Срок на обучение	Научен ръководител	Тема	Защитил/Отчислен
Стоян Панталеев Мемцов	редовен	2013 - 2016	проф. д.ю.н. Надя Бояджиева	Актуални проблеми на международноправния статус на Косово	Защитил 2017 г.

Станислав Васков Станев	редовна	2014 - 2017	проф. д.ю.н. Надя Бояджиева	Регионалната сигурност и Западните Балкани	Защитил 2018 г.
Владимир Петров Вълев	задочна	2014 - 2018	Проф. д-р Жасмин Попова	Актуални проблеми на пространството на свобода, сигурност и правосъдие	Защитил 2018 г.
Иван Иванов Бодлев	редовна	2014 - 2019	проф. д.ю.н. Надя Бояджиева	НАТО, Руската Федерация и държавите от Общността на независимите държави	Защитил 2021 г.
Мария Вълкова Христовова	редовна	2015 - 2018	Проф. д.ю.н. Цветана Каменова	Право на справедлив съдебен процес	Защитила 2018 г.
Димитър Христов Ангелов	задочна	2015 - 2019	Проф. д-р Ирена Илиева	Националната идентичност и европейският интеграционен процес	Отчислен с право на защита
Пламен Стоянов Георгиев	самостоятелна	2017 - 2017	проф. д.ю.н. Надя Бояджиева	Международноправна уредба на статута на бежанците	Защитил 2018 г.
Никола Марков Ташев	редовен	2018 – 2021	проф. д.ю.н. Надя Бояджиева	Източното партньорство в общата външна политика и политиката на сигурност на Европейския съюз	Отчислен с право на защита
Вержин Гарбис Хугасян	редовен	2018 – 2021	проф. д.ю.н. Надя Бояджиева	Проблеми на международноправната уредба на предотвратяването и наказването на престъплението геноцид	Защитила 2022 г.
Цветелина Красмирова Мелева	задочна	2018 - 2022	проф. д-р Ирена Илиева	Проблеми на оттеглянето от Европейския съюз съгласно чл. 50 от Договора Европейския съюз	Отчислена с право на защита
Десислава Николаева Дукова	редовна	2019 - 2022	проф. д.ю.н. Надя Бояджиева	Международноправни аспекти на кризата в Украйна	Отчислена с право на защита
Васил Георгиев Чамбов	редовна	2019 - 2022	проф. д.ю.н. Надя Бояджиева	Международно сътрудничество в борбата срещу военните престъпления и престъпленията против човечеството през 21-ви век	Отчислен с право на защита
Таня Николаева Иванова	Редовна	2020 - 2023	Доц. д-р Гергана Гозанска	Международноправен аспект на трафика на деца	Действащ
Борис Венциславов Кочов	редовна	2021 - 2024	проф. д.ю.н. Надя Бояджиева	ООН и мироопазващите операции в Африка	Действащ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ –ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО

СТАНДАРТ 1. ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

По 1.1.1.

Обучението по докторската програма „Международно право и международни отношения” е бѐде подчинено на мисията, целите и задачите, формулирани в Стратегията за развитие на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (2011-2020) , Стратегия за развитието на Юридическия факултет (2021-2030) , Визията за развитие на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за следващите 15 – 20 години. Обучението се осъществява в синхрон и с Програмата за управление и развитие на ПУ (2019-2023 г.) . За постигане на качествено образование, насочено към потребностите на обществото, ЮФ на ПУ ориентира своя капацитет и възможности за решаване на университетските проблеми и за по-нататъшното развитие на Университета, включително и с искане за одобряване на акредитация на докторска програма по „Международно право и международни отношения“.

Съгласно чл. 79а, ал. 3 на Закона за висшето образование (съответно чл. 79а, ал. 2 на ЗВО преди изм. и доп. ДВ, бр.17 от 25 февруари 2020 г.), искането за акредитиране на докторската програма по „Международно право и международни отношения” е законосъобразно предвид дадената оценка от Акредитационния съвет на НАОА при последната институционална акредитация на ПУ „Паисий Хилендарски”. ПУ е акредитиран от НАОА с оценка 9,39 по институционална акредитация за периода от 11.07.2019 г. до 11.07.2025 г., а Юридическият факултет е получил програмна акредитация за специалност от регулираните професии „Право“ с оценка 9.17 и срок на валидност до 21.06.2024 г.

Приемът и обучението на докторанти по „Международно право и международни отношения” се извършва в съответствие с разпоредбите на националната и вътрешноуниверситетската правна уредба.

По 1.1.2.

По време на всички етапи на обучението по докторска програма „Международно право и международни отношения” се осъществява наблюдение, контрол и оценка съобразно Системата за осигуряване и оценка на качеството на ПУ „Паисий Хилендарски“ (в сила от 21.12.2017 г.), публично оповестена на сайта на Университета. Системата е създадена за да осигурява ефективното провеждане на политиката за осигуряване на качеството във връзка с мисията, визията и целите на университета.

ЮФ на Пловдивския университет е разработил Вътрешни правила за прилагане на системата за качество (в сила от 24 март 2017 г.) в съответствие с новите стандарти и критерии на НАОА от 2016 г. по отношение на планирането, оценяването и контрола на образователния процес по ОКС „магистър” и ОНС „доктор”.

Специално за вътрешното одитиране на докторските програми на ЮФ на ПУ с решение на Факултетния съвет от 16.03.2018 г. са приети *Правила за периодична вътрешна самооценка на качеството на обучението по докторските програми в ЮФ на ПУ*, съобразени с Критериалната система на НАОА от 2016 г. Съгласно т. 2.1 на Правилата, на всеки две години трябва да се извършва вътрешен одит на качеството на обучение по всяка акредитирана докторска програма.

По 1.1.3.

По отношение на взаимовръзката между научните изследвания и обучението в областта на докторската програма се прилагат стандартите на Стратегията за прилагане на резултатите от научноизследователската дейност на ПУ „Паисий Хилендарски“, в която изрично са формулирани мерки за развитието на научноизследователския потенциал на научните кадри на университета, с оглед постигане разпознаваемост на техните научни изследвания.

Резултатите от актуалните научни изследвания в областта на правото се реализират в преподаваното учебно съдържание, с които се осигурява обучението на докторантите във факултета. Промените в учебната документация се предприемат след внимателно проучване на практиката и опита на други утвърдили се в професионалното направление български и чуждестранни университети. Проучването на външната среда и оценката на конкурентоспособността на Юридическия факултет са основна задача пред ръководството и преподавателите по докторската програма „Международно право и международни отношения“.

Разпоредбата на чл. 19, ал. 1 от Правилника за развитие на академичния състав въвежда изричното изискване обучението по докторските програми да съчетава научноизследователска и преподавателска/експертна дейност. С оглед реализацията на това условие на всеки докторант се осигурява възможност за участие в организирани от ПУ научни конференции, научни проекти и други научни форуми, които са част от образователния продукт, осигуряващ връзка между научни резултати и обучение.

По 1.1.4.

Утвърждаването на етични норми на поведение във взаимоотношенията между преподаватели, административни служители, обучаеми и представители на обществеността в ЮФ на ПУ се основава на разпоредбите на *Етичния кодекс на работещите в ПУ „Паисий Хилендарски“ (приет от АС на ПУ през 2010 г., актуализиран през 2016 г.). Етичният кодекс* определя принципите, етичните ценности и правилата, на които трябва да се основават взаимоотношенията между ръководството, преподавателите, служителите и обучаемите. Приет е Правилник за организацията и дейността на Комисията по етика и академично единство.

В Юридическия факултет са разработени правила за разглеждане на предложения, сигнали и жалби от студенти и преподаватели, в които се прецизира съдържанието на „академична измама“ (чл. 6, ал. 2).

Всичко това показва, че в Пловдивския университет има разработени и оповестени правила и етичен кодекс за осигуряване на академично единство, с което се гарантират академичните свободи и нетърпимост към дискриминацията. Същевременно са създадени правила и процедури за предотвратяване и наказване на прояви на изпитни измами и на плагиатство.

Оценяваната институция докладва, че през отчетния период не са постъпвали сигнали за нарушения на академичната етика и за прояви на дискриминация при провеждането на дейностите по докторските програми.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 1:

- *Обучението по докторската програма „Международно право и международни отношения“ се осъществява съобразно визията, мисията, целите и задачите на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“;*

- *Организацията и провеждането на дейностите по докторската програма са в съответствие с действащото национално законодателство и с*

вътрешноуниверситетските нормативни актове, като се вземат предвид нейните специфики в професионалното направление 3.6 „Право“;

- Дейността по обучението в докторската програма „Международно право и международни отношения“ е свързана и подчинена на системата на Пловдивския университет за осигуряване на качество;

- В Юридическия факултет на Пловдивския университет са разработени и се прилагат правила за академична етика и единство, за гарантиране на академичната свобода и недопускане на дискриминация, измами и плагиатство.

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

По 2.1.1.

Докторската програма „Международно право и международни отношения“ в Юридическия факултет на Пловдивския университет е създадена и се осъществява въз основа на съответни процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване, предвидени в националното законодателство, както и във вътрешните правилници на институцията. Към факултетите се създават съответно факултетски комисии за учебна дейност.

Подробни правила за приема и обучението на докторанти се съдържат в Правилника за развитието на академичния състав в Пловдивския университет (<https://procedures.uni-plovdiv.bg/docs/praspu2019.pdf?2021>). В тях фигурира необходимото съдържание на индивидуалния учебен план, изискването за формулирането на общ учебен план за целия период на обучение, както и на работен план по години. Към правилника не са формулирани отделни специфични изисквания за придобиване на научни степени по професионални направления. В Юридическия факултет е прието специално изискване – три публикации по темата на дисертацията в специализирани рецензирани научни издания.

Към доклада-самооценка не са приведени данни за квалификационна характеристика на докторската програма „Международно право и международни отношения“. Приложеният типов индивидуален план за работа на докторанта има ясно определени дейности и задачи, разпределени по групи – подготовка за докторантски минимум, работа по дисертацията, педагогическа работа. В този типов документ липсват ясни срокове за извършване на отделните дейности. Посочено е периодично отчитане на изпълнението на съответната дейност, но не е посочен съответен период. Не става ясно дали този план се прилага именно за оценяваната докторска програма, тъй като в приложения документ са фиксирани дисциплини „Римско право“ (за докторантски минимум), „Римско частно право“ (за педагогически ангажимент на докторанта), а като специализираща катедра – „История и теория на правото“. Може да бъде обърнато внимание на институцията за подготовка на типов план за обучение на докторанти по докторската програма „Международно право и международни отношения“.

Прегледът на темите на докторските дисертации сочи съответствие с проблематиката в областта на Международно право и международни отношения, но със силен акцент върху практически проблеми, което създава впечатление за подценяване на тяхната дисертационност. *Поради това е препоръчително при формулирането на темите на дисертационните изследвания обсъждането да се фокусира върху конкретен въпрос и неговата дисертационност.*

По 2.1.2.

В Системата за осигуряване и оценка на качеството на ПУ и в други вътрешно университетски документи е регламентирана организацията и са формулирани стандарти за разработване, одобряване и прилагане на учебната документация, включително и по

докторските програми. От декември 2017 г. действат Правила за разработване, утвърждаване и актуализиране на учебна документация в ПУ „Паисий Хилендарски“. От май 2017 г. са в сила Правила за разработване, прилагане и актуализиране на учебната документация на Юридическия факултет на ПУ.

Учебните планове и програми се разработват съгласно утвърдени от Академичния съвет на ПУ ECTS макети. Мнението на докторантите задължително се отчита при определяне темата на дисертацията, подготвянето на индивидуалния план и на работните годишни планове.

Пловдивският университет има създадена организация и въведени стандарти за разработване, одобряване и прилагане на учебната документация. Процедурите предвиждат възможности за отчитане мнението на потребителите на кадри, на докторантите, както и способи за контрол. В доклада-самооценка и приложенията към него не са приведени данни за участието на докторантите и на представители на външни за институцията организации при подготовката на учебната документация по оценяваната докторска програма „Международно право и международни отношения“.

По 2.1.3.

Учебната документация се подготвя в съответствие с изискванията на Закона за висшето образование, Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото прилагане, както и в съответствие с вътрешните нормативи на университета и юридическия факултет.

Учебната документация към докторската програма „Международно право и международни отношения“ включва: групов учебен план, индивидуален учебен план, отчет за изпълнението на индивидуалния план, конспект за приеман изпит за докторската програма и конспект за изпит от докторантски минимум.

Груповият учебен план се разработва от работна група, включваща специалисти в областта на докторската програма, приема се от катедрения съвет и се утвърждава от факултетния съвет.

Индивидуалният план се изготвя от докторанта с помощта на научния ръководител, приема се от съответния катедрен съвет и се утвърждава от факултетния съвет. От приложения типов индивидуален план за работа на докторанта е видно, че в него фигурират темата на научното изследване, данни за научния ръководител, за докторската програма и формата на докторантурата, за датата на зачисляване и утвърждаване на индивидуалния план, общ работен план.

Към доклада-самооценка е приложен конспект за конкурсен изпит за докторанти по „Международно право и международни отношения“, в който са включени теми от областта на международното публично право и на международните отношения. Посочена е богата литература на български, руски, английски, френски и немски език, *която е необходимо периодично да се актуализира със съвременни теоретични изследвания.*

Липсват приложени други документи по докторската програма – отчети, конспект за изпит по специалността /докторантски минимум/, квалификационна характеристика. Освен това, представените по-горе документи (с изключение на конспекта за кандидат-докторанти) *не отразяват спецификите на оценяваната докторска програма „Международно право и международни отношения“.*

Институцията декларира в доклада-самооценка, че обучението по докторската програма се осъществява по изготвена програма с теоретична подготовка по обща и специална част. *Не е представена такава програма към документацията по акредитацията на докторската програма.*

По време на извършване на проверката се установи, че не са разработени и представени:

- **квалификационна характеристика** (цели на обучението по програмата; съдържание на обучението; знания, умения и професионални компетентности; професионална реализация);

- **учебна програма**, в която да се акцентира на специализираната научна, изследователска и преподавателска подготовка в областта на Международното право и международните отношения.

Тези документи са необходими за пълнота на представянето на докторската програма и за индивидуализиране на обучението по нея, още повече, че правото е регулирана специалност на висшето образование.

Препоръчва се да се разработи квалификационна характеристика и учебна програма за обучението в акредитираната докторска програма.

След приключване на процедурата, заедно със становището за констатирани фактически несъответствия е представена програма с теоретична подготовка с обща и специална част по Международно право и международни отношения, поради което тя не е била обект на разглеждане и оценяване от Експертната група.

По 2.1.4.

При разработването на докторската програма „Международно право и международни отношения“ е направен анализ на национални и международни проучвания за развитието на науките за международното публично право и международните отношения, включително тяхната история. Подходът тук е интердисциплинарен, видно от приложената към конспекта за кандидат-докторанти за тази докторска програма литература.

Факултетската комисия по качество извършва периодични допитвания до работодатели, централни и местни институции като потребители на кадри. На уеб-сайта на Юридическия факултет са оповестени резултатите от проучване мнението на студенти и завършили студенти по специалностите, за които факултетът предоставя обучение (<https://law.uni-plovdiv.bg/bg/факултет/система-за-качество/>)

В доклада-самооценка е декларирано, че Юридическият факултет поддържа партньорства с местната изпълнителна власт и с органите на съдебната власт. Списък с институции и организации, с които факултетът осъществява сътрудничество, е поместен на уеб-сайта - <https://law.uni-plovdiv.bg/bg/факултет/партньори/>

По 2.1.5.

В България, освен в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, докторска програма „Международно право и международни отношения“ се организира и предлага в следните университети: Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, Великотърновски университет „Св.св. Кирил и Методий“, Университет за национално и световно стопанство (като докторска програма „Международно право“ от професионално направление 3.6 „Право“), Югозападен университет „Неофит Рилски“, както и в Института за държавата и правото към Българската академия на науките.

Ангажираността на хабилитирани преподаватели, ръководещи докторанти по „Международно право и международни отношения“ от Пловдивския университет, с дейности и в други научни институции, в които се провеждат научни изследвания и ръководство на докторанти в същата научна област, води до извода, че докторската програма в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ е съвместима и съизмерима с аналогичните, традиционно водени в българските висши учебни заведения и научни институции докторски програми по международно право и международни отношения.

Не са предоставени данни за това, дали докторската програма е съвместима и с обучението на аналогични програми в чуждестранни правни факултети и научни организации и дали са взети предвид при разработването на програмата.

По 2.1.6.

Системата за качество на ПУ/ЮФ включва процедури за наблюдение, контрол и оценка на състоянието на учебната документация на докторските програми. Извършваните одити включват контрол и оценка на документацията по докторските програми в съответствие със специфичните за докторантурите показатели.

Не са представени конкретни данни за извършвана оценка и актуализация на учебната документация по докторската програма „Международно право и международни отношения“.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 2:

- В Пловдивския университет е създадена организация и съществуват стандарти за разработване, одобряване, прилагане, контрол и оценка на учебната документация по докторските програми – на академично, факултетно и катедрено равнище;

- Докторската програма „Международно право и международни отношения“ е разработена при отчитане на научните постижения и традициите в преподаването на отраслевите юридически дисциплини в областта на международното публично право и на международните отношения;

- Няма представени данни за регулярно отчитане мнението на потребителите на кадри и на други заинтересувани субекти при подготовката и оценката на документацията по докторската програма. Липсват данни и за редовно актуализиране на учебната документация по нея;

- За докторската програма „Международно право и международни отношения“ има частично определени и изразени очаквани резултати. Констатира се липса на квалификационна характеристика и на групов учебен план, отчитащи спецификата на тази научна област, формулиращи ясни цели, задачи и резултати на обучението. Препоръчва се да се преработи груповия учебен план и да се разработи, квалификационна характеристика и учебна програма за обучението в докторската програма;

- Докторската програма „Международно право и международни отношения“ стъпва на постиженията на националната и чуждестранната теория в тази област, съпоставима е с подобни програми в други висши учебни заведения и научни институции в страната и чужбина, което позволява академична и професионална мобилност.

- Препоръчително е при формулирането на темите на дисертационните изследвания да се прави по-задълбочено обсъждане относно тяхната дисертабилност.

СТАНДАРТ 3. ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ ДОКТОРАНТИТЕ

По 3.1.1.

Обучението по докторската програма се провежда като се отчитат постиженията на науката в областта на международното публично право и международните отношения. Това предполага интердисциплинарен подход. Работата на докторантите включва посещения на специализирани научни курсове, участие в специализирани семинари, съобразени с тематиката на изследванията им, участие в групови курсове с методологична

насоченост, участие на научни форуми. На докторантите е предоставена възможността да посещават и полагат изпити в курсове, които се предлагат на студентите по „Еразъм+” в ПУ. Докторанти от докторската програма са посещавали лекционни курсове на английски език по дисциплините „Международни отношения” и „Международно мироопазване и разрешаване на конфликти”. Посочените лекционни курсове им дават възможност да задълбочат своите знания по тези дисциплини и да бъде подпомогнато обучението им в научната област.

От 2019 г. в Пловдивския университет е създаден Център за работа с млади учени, докторанти и пост-докторанти (<https://aiu.uni-plovdiv.bg/>) Той предлага допълнителни възможности за включване на докторантите в курсове за обучение. Към Юридическия факултет функционира докторантско училище (<https://law.uni-plovdiv.bg/bg/докторантско-училище/>).

За насърчаване на ангажираността на докторантите за участие в академичния живот на факултета, те се стимулират да се присъединяват към създадените тематични клубове и кръжоци. За докторантите от докторската програма „Международно право и международни отношения“ е предоставена възможността да се включат към кръжока по Международноправни науки.

Освен това, в Юридическия факултет действа Студентска юридическа научна академия, отворена за участие и за докторантите. Целите на тази академия са стимулиране на научното творчество и развиване на съвместни дейности с преподаватели и представители на практиката.

По 3.1.2.

Докторантите в докторската програма „Международно право и международни отношения“ в Пловдивския университет се обучават чрез форми на индивидуална и на колективна работа. Тези дейности се осъществяват под контрола от страна на научния ръководител. Конкретните задачи и срокове се задават в индивидуалния учебен план на докторанта. Индивидуалната работа с научните ръководители и консултациите с други преподаватели и специалисти е използвана форма на работа при подготовката на докторантския минимум по специалността, писането на публикациите и на отделните части на дисертацията и т.н.

Изготвят се тримесечни и годишни отчети от страна на докторантите, показващи напредъка на работата по индивидуалните им планове.

По 3.1.3.

Докторантите периодично докладват пред катедра „Публичноправни науки“ резултатите от научноизследователската си дейност и по изпълнение на заложените в индивидуалния си план задачи. Това се отразява в ежегодната им атестация, което е най-отчетливата форма на контрол върху дейността на обучаваните докторанти. Участвайки в научните прояви на катедрата и факултета, докторантите представят своите изследвания пред колектива.

Една от формите на организирано участие на докторантите в дейността на катедрата са кръжоците. В Юридическия факултет и към катедра „Публичноправни науки“ е организиран кръжок „Международно и сравнително право“ с ръководител доц. д-р Гергана Гозанска – хабилитирано лице в научната специалност и ръководител на докторанти от докторската програма „Международно право и международни отношения“. Дейността на кръжока включва: разглеждане на международноправни казуси, практическо обучение, симулативни процеси, преглед на съдебна практика на международните съдилища, посещение на международни институции с представителства в България, провеждане на

семинари и срещи с експерти, лекции на гост-преподаватели от областта на международноправните науки.

В съответствие с изискванията на Системата за качество на ПУ Вътрешните правила за прилагане на системата за качество на ЮФ, в края на всяка академична година докторантите се атестират от Факултетния съвет на ЮФ. Атестацията се основава на приети от Катедрения съвет: отчет за работата, извършена по индивидуалния учебен план, заверен от научния ръководител и потвърден с доказателствен материал; становище на научния ръководител за изпълнението на индивидуалния план и оценка на дейността на докторанта; предложение за атестация на докторанта; предложение за конкретизация на индивидуалния учебен план за следващата година; препоръки за по-нататъшното развитие на докторантурата. Предложението на катедра „Публичноправни науки“ за атестация следва да се утвърждава от Факултетния съвет. Въз основа на направените отчети деканът на ЮФ представя доклад до ректора на Университета.

Резултати от дисертационното изследване текущо се обсъждат на катедрени съвети и семинари, представят се на подходящи научни форуми.

По 3.1.4.

Формите за контрол и оценяване постиженията на докторанта са регламентирани и публично известни. Основен метод за оценяване постиженията на докторантите по докторската програма „Международно право и международни отношения“ е периодичната атестация. Процедурата по атестиране е публично оповестена в Правилника за развитието на академичния състав на Пловдивския университет. Освен годишното отчитане за атестирането, редовните докторанти отчитат дейността си на всяко тримесечие. За целта те представят отчет за изпълнение на индивидуалния си план пред декана, заедно с информация за работата по дисертацията и изпълнението на докторантския минимум, както и изпълнението на преподавателската работа. Този отчет се заверява от декана. Деканът докладва на ректора за изпълнението на дейностите на редовните докторанти.

Друг начин за оценяване на постиженията на докторантите е участието им в научни форуми, към които те публикуват резултатите от своите изследвания. Не на последно място, трябва да бъде посочено и оценяването на подготовката на докторантите и тяхната научна работа чрез изпитите, които следва да положат в курса на обучение, и чрез предварителното обсъждане (вътрешна защита) в хода на подготовката на дисертационния труд.

По 3.1.5.

В Юридическия факултет на Пловдивския университет са приети правила за разглеждане на жалби от обучаеми – Правила за разглеждане на предложения, жалби и сигнали от студенти и преподаватели на Юридическия факултет, приети от Факултетния съвет през 2017 г. Те уреждат възможността за подаването на писмени и неанонимни жалби и сигнали във връзка с провеждането на занятията и изпитите, както и оплаквания по отношение на оценяването. Тези правила се прилагат съответно и за докторантите.

Жалбите и сигналите се подават до ръководителя на катедрата или до факултетската Комисия по качеството.

Не са докладвани случаи на разглеждане на жалби, сигнали или оплаквания на докторанти.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 3:

- *В Пловдивския университет и в Юридическия факултет са приети и оповестени правила и процедури, с които докторантите от докторската програма „Международно право и международни отношения“ да бъдат мотивирани към*

осъществяването на учебните и научно-изследователските дейности, предвидени в индивидуалния им план;

- Докторантите се обучават посредством различни индивидуални и колективни форми в съответствие с индивидуалния план и при контрол от научния ръководител. Относно груповите форми се използват възможностите, които предоставят ПУ и външни научни и други организации. Използват се ясни и публично оповестени методи за оценяване на резултатите от работата на докторантите.

- В Пловдивския университет са налице правила за разглеждане на предложения, жалби и сигнали от докторанти.

СТАНДАРТ 4. ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И ДИПЛОМИРАНЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ

По 4.1.1.

Приемът и обучението на докторанти в *Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“*, в частност на докторанти по „Международно право и международни отношения“, се извършват в съответствие с изискванията на разработените въз основа на националната законова база (*Закон за висшето образование, Закон за развитие на академичния състав и Правилник за приложението му и др.*) вътрешно нормативни актове: *Правилник за устройството и дейността на ПУ (Глава XII), Правилник за развитие на академичния състав на ПУ (Глава III) и др.*

ЮФ на ПУ е разработил Вътрешни правила за провеждане на изпити за кандидати за зачисляване в редовна и задочна форма на *докторантура* (2011 г., посл. изм. и доп. 2015 г.). По отношение на докторските програми, в ЮФ се прилагат всички нормативни актове на ПУ, които обхващат следните етапи: 1) прием в съответната докторска програма; 2) обучение и развитие на докторанта; 3) защита на дисертационен труд. Подробно е представена информация за докторските програми, изискванията към кандидатите, модулите на обучение, процедурата по защита, текущите конкурси, таксите, текущите и приключилите процедури, конференциите и др. информация, полезна за докторантите и кандидат-докторантите.

По 4.1.2.

В Пловдивския университет е обособена структура „Научноприложна дейност“, която подпомага академичното ръководство като организира и администрира научната и проектна работа на учените от университета чрез сключвани договори с международни, национални, публични и частни институции и по програми, с което съдейства за провеждането на цялостната му политика. Съгласно чл. 25, ал. 1 от Правилника за устройството и дейността на поделение „Научна и приложна дейност“ в научноизследователските проекти администрирани от НПД могат да се привличат като изпълнители на граждански договори и докторанти. В тази връзка, установената от НПД методология за оценка на проектните предложения, предвижда по-висок точков актив за проекти с докторантско участие, а традиционно поделението организира конкурсни сесии за проектни предложения отворени единствено за млади учени и докторанти.

Един от докторантите по „Международно право и международни отношения“ е участвал в няколко обучения по програма на Асоциацията по международно право, подпомогната от Оксфордския университет, както и в семинар по проект във връзка със защитата на жертви на насилие.

Докторант Цветелина Мелева е участвала в Центъра за съвременни китайски изследвания към ИДП БАН, като част от екипа, при организирането на международната

конференция „70-години от установяването на дипломатически отношения между България и Китайската народна република“, проведена през 2019 г.

Докторант Димитър Ангелов е част от екипа и участва в дейността на Центъра за върхови постижения Жан Моне – <https://hiddeneurope-jeanmonnet.uni-plovdiv.net/>.

По 4.1.3.

На докторантите по „Международно право и международни отношения“ е осигурена принципна възможност за мобилност в чуждестранни университети по линия на академичния обмен на ПУ, както и по линия на широко застъпеното международно сътрудничество на ЮФ, включително и чрез двустранни договори.

Предоставени са данни за участие на докторантите от докторската програма „Международно право и международни отношения“ в обучения, семинари и други форуми, организирани от международни партньори на факултета – Асоциация по международно право, международни неправителствени организации и фондации.

Според информацията, докторантите от докторската програма имат общо 44 участия в научни форуми. Докладват се 14 обучавани през периода 2016-2022 г. докторанти. Това представя средно по 3 участия на всеки докторант в научни форуми.

Към настоящия момент факултетът предлага възможност за мобилност на докторантите в 17 европейски университети, но не са предоставени данни за осъществена докторантска мобилност.

По 4.1.4.

В ПУ е създадена специализирана административна структура - отдел „Развитие на академичния състав и докторантури“, подчинена пряко на ректора на Университета. Отделът подпомага ръководството на Университета за осъществяване на оперативна организация, координиране и контрол на университетските дейности, свързани с развитието на академичния състав. В отдел „РАСД“ се съхраняват на хартиен носител досиетата на всички докторанти в Университета.

Реализацията на завършилите докторанти се проследява по линия на *Алумни обществото на възпитаниците на ЮФ на ПУ*, чието начало е поставено през 2017 г.

През периода на акредитацията в докторската програма „Международно право и международни отношения“ са се обучавали общо 14 докторанти. 12 от тях са завършили обучението си и са отчислени с право на защита. От отчислените докторанти към 2022 г. 7 са защитили дисертационните си трудове. 10 от всички докторанти са обучавани в редовна форма.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 4:

- Пловдивският университет и Юридическият факултет имат установени правила и процедури за осъществяването на обучението на докторанти по докторската програма „Международно право и международни отношения“. Създадена е административна структура, организация и административни длъжности с оглед регистрирането хода на докторантурата и проследяване на реализацията на докторантите;

- Докторантите от оценяваната докторска програма участват в национални и международни научни форуми. Няма данни за осъществявана мобилност за период поне три месеца или по програма „Еразъм+“ в друго висше училище или научна организация. Участието в научни форуми/конференции преобладава за сметка на участие в научно-изследователски проекти – средно поне три участия в научни форуми на един докторант;

- *Завършилите докторанти се реализират в областите на юридическата професия в публичната и частната практика; научните изследвания по дисертационните им трудове имат връзка и с дейността на съответната структура или администрация;*

СТАНДАРТ 5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

По 5.1.1.

Катедра „Публичноправни науки” в ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски” разполага с необходимия хабилитиран академичен състав на основен трудов договор за осъществяване на обучение по докторска програма „Международно право и международни отношения”. **Хабилитираните преподаватели в катедра „Публичноправни науки” по Международно право и международни отношения са трима, от тях 2 са професори (Надя Георгиева Бояджиева и Ирена Цонева Илиева) и 1 доцент (Гергана Костадинова Гозанска). Двата са във възрастовия диапазон 45- 55 г., а третият – 55 – 65 г. Единият хабилитиран преподавател е на първи ОТД в ПУ, а другите двама са на безсрочен трудов договор, като първият им е в институт на научна организация (проф. д.ю.н. Надя Георгиева Бояджиева – в Институт по балканистика при БАН и Ирена Цонева Илиева – в ИДП при БАН). В катедрата няма назначени на основен трудов договор нехабилитирани преподаватели с образователна и научна степен „доктор“ в областта на докторската програма.**

В периода на предходната акредитация обучаваните 14 докторанти са имали за научни ръководители следните хабилитирани лица: Проф. д.ю.н. Надя Бояджиева – ръководител на 9 докторанти, Проф. д.ю.н. Цветана Каменова – 1 докторант, Проф. д-р Жасмин Попова – 1 докторант, Проф. д-р Ирена Илиева – 2 докторанти, Доц. д-р Гергана Гозанска – 1 докторант. *От данните е видно, че разпределението на научното ръководство на докторантите е небалансирано между хабилитираните преподаватели, което би могло да се отрази върху качеството на обучението в докторската програма и върху качеството на дисертационните изследвания.*

По 5.1.2.

Основната част от членовете на обучаващата катедра са утвърдени специалисти с дългогодишен опит в преподавателската и научната дейност, с доказана квалификация и стабилен професионален практически опит. От представените справки за публикационната активност и участие в научноизследователски проект на ангажираните с докторската програма преподаватели и за наукометричните данни на академичния състав на катедрата е видно, че обучаващото звено разполага с високо квалифициран състав, който осигурява достатъчно продуктивна и стимулираща академична среда за научни изследвания в професионалното направление и в докторската програма „Международно право и международни отношения“.

По данни предоставени от акредитираната институция, през акредитационния период хабилитираните преподавателите в областта на докторската програма са автори на 4 монографии, 4 студии и над 50 статии, а забелязаните цитирания на публикациите са над 100. Хабилитираните преподаватели през акредитационния период са участвали в над 20 проекта.

По 5.1.3.

ЮФ на ПУ има вече 30-годишна история в обучението на магистри по право. От 2009 г. започва да получава акредитации и за обучение в ОНС „доктор” по докторски програми.

Юридическият факултет на Пловдивския университет и катедра „Публичноправни науки“ имат утвърдени практики в обучението на докторанти по акредитираните

докторски програми в професионално направление 3.6 „Право“. От представената справка за преподавателския състав за периода на програмната акредитация на докторската програма „Международно право и международни отношения“ е видна приемствеността с традиционно установената международноправна школа у нас. Преподавателите, ангажирани с обучението на докторантите в оценяваната докторска програма, имат висока квалификация и многостранна и богата практика по специалността на докторантурата и в професионалната област на международноправните науки. Това се потвърждава от множеството проекти, научни форуми, институции и организации, в които осъществяват дейност водещите докторската програма хабилитирани преподаватели.

Всички те наред с преподавателската си дейност заемат и публични позиции на национално и международно ниво. Членове са на редакционни колегии на национални и университетски правни списания. Участват в научни журита по хабилитации и защиты на дисертации.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 5:

- *Катедра „Публичноправни науки“ в Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ разполага с хабилитиран състав на основен трудов договор, който осигурява обучение по докторската програма „Международно право и международни отношения“;*
- *Научно ръководство на докторанти по докторската програма „Международно право и международни отношения“ през периода на предходната акредитация са осъществявали пет хабилитирани лица по научната специалност. Към момента на извършване на проверката актуалният състав на катедрата включва трима хабилитирани преподаватели на основен трудов договор, които осъществяват научно ръководство на докторанти по оценяваната докторска програма;*
- *Преподавателите, ангажирани през отчетния период с обучението на докторантите от докторската програма „Международно право и международни отношения“, имат висока и доказана квалификация в научната специалност, множество участия на научни форуми и публикационна активност, което стимулира научно-изследователската дейност на докторантите. Освен това, те имат и специализация в тематичните направления на задаваните на докторантите тематични области.*

СТАНДАРТ 6. УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА ДОКТОРАНТИТЕ

По.6.1.1.

Юридическият факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ разполага с необходимата материално-техническа база за обучение на студентите и докторантите. Това включва аудитории, семинарни и компютърни зали, специализирани кабинети, центрове, лаборатории. Залите и кабинетите в сградата, в която се помещава ЮФ са оборудвани с необходимата компютърна и презентационна техника. На всеки от компютрите е осигурен безплатен достъп до правноинформационна система „Сиела“ с непрекъснато актуализираща се нормативна уредба и нова съдебна практика.

Към Юридическия факултет е изградена специализирана библиотека. Тя функционира към университетската библиотека. От прегледа на нейния уеб-сайт (<https://lib.uni-plovdiv.bg/>) и каталог (<http://catalog.lib.uni-plovdiv.bg/absw/abs.htm>) става видно, че докторантите разполагат с удобен достъп до наличните ресурси – за справки и за заемане.

На разположение на Юридическия факултет са помещения, разположени в сградата на Ректората на Пловдивския университет – с обща площ 866 кв.м, юридическа

библиотека с площ 61 кв.м, 22 читателски места и 5 компютърни системи. Библиотечният фонд на Юридическата библиотека е в сумарен обем от 3 698.20 тома според инвентарни книги библиотеката. Това представлява увеличение с 2 498.20 библиотечни единици (тоест с повече от 2/3) в сравнение с предходната програмна акредитация на специалността от регулираните професии „Право“. В сградата има достъп до Интернет.

По 6.1.2.

Достъпът до научни издания и бази данни се осигурява чрез библиотечните фондове на Пловдивския университет и на Юридическия факултет. По данни на оценяваната институция, съществува договореност на Юридическия факултет с Института за държавата и правото към БАН, на основата на която на разположение за научно-изследователска цел достъпни за учените и докторантите от пловдивския факултет са и фондовете на юридическата библиотека на института.

По 6.1.3.

Чрез сайта на университетската библиотека на Пловдивския университет на докторантите се предоставя достъп до различни бази данни – ScienceDirect, Scopus, Web of knowledge и др.

Юридическият факултет разполага с достъп до специализиран правно-информационен софтуер „Сиела“.

По 6.1.4.

По отношение на стимулирането на научно-изследователската и творческа активност на докторантите по докторска програма „Международно право и международни отношения“ може да бъде посочено научното списание „Studia juris“ - <https://studiaiuris.com/>. От справката, предоставена към доклада-самооценка и от преглед на броевете в уеб-сайта на списанието - <https://studiaiuris.com/journal/studia-iuris-2-2019/> - се установява, че докторантите в докторската програма „Международно право и международни отношения“ се възползват от тази възможност и публикуват в това списание своите изследвания. *За акредитационния период са предоставени данни за 40 публикации на докторантите.*

Активно е участието на докторантите и в организираните от Юридическия факултет научни форуми и мероприятия – конференции, семинари, кръгли маси, обучения, лекции, – с което се стимулира научноизследователската и творческата им дейност и се дава възможност за демонстриране и представяне на резултатите от провежданите от тях проучвания. Освен представените в доклада и в справката към него форуми, може да бъде посочена и проведената на 13-14 октомври 2022 г. по повод 30-годишнината на Юридическия факултет научна конференция „Правото в XXI в. – предизвикателства и перспективи“, на която в панела „Международноправни науки“ участват и докторантите от докторската програма „Международно право и международни отношения“.

Други възможности за научна активност на докторантите са научни проекти, конференции и др. форуми, на които докторантите могат да представят резултатите от научно-изследователската си работа. В ЮФ на ПУ функционира Студентска юридическа научна академия (СЮНА) (<http://law.uni-plovdiv.net/suna>), която организира студентски и докторантски научни четени.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 6:

- *Юридическият факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ разполага с необходимата материално-техническа база за обучение на докторанти по докторска програма „Международно право и международни отношения“;*
- *Университетската библиотека и специализираната библиотека на Юридическия факултет предоставят богата информационна база-данни от национални*

и международни издания. Докторантите могат да ползват фонда и на Народната библиотека „Иван Вазов“ в Пловдив, както и – по договореност – библиотеката на Института за държавата и правото към БАН;

- Юридическият факултет осигурява възможности за творческа мобилност на докторантите – участия на национални и международни научни форуми и включване в програма „Еразъм+“ на Европейския съюз;

- Юридическият факултет осигурява подходящи възможности за публикационна дейност на докторантите – специализирано юридическо научно издание „*Studia Iuris*”.

СТАНДАРТ 7. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

По 7.1.1.

Юридическият факултет функционира в съответствие със стратегията за развитието на ПУ „Паисий Хилендарски“ включително и относно изграждането на системи за управление на информацията. В този акт са описани процедурите и структурите, ангажирани в процеса на събиране, обработка и анализ на необходимата информация в хода на обучението в докторантура. Осигуряването на системата се осъществява от комисии и структури в администрацията на университета – Комисия по оценяване и акредитация, Комисия по информационно снабдяване, Поделение „Научна и проектна дейност“.

Събирането на информация относно докторантурата се извършва и от отдел „Развитие на академичния състав и докторантури“. В нейния архив се съхраняват документите по „жизнения цикъл“ на докторантите.

На уеб-сайта на Юридическия факултет – <https://law.uni-plovdiv.bg/bg/факултет/система-за-качество/> – е оповестен съставът на комисията по качество. Там са публикувани и резултатите от анкетни проучвания на мнението на студенти и на завършили обучението си.

За осигуряване на връзката на завършилите докторанти с обучаващата институция е създадено Алумни общество - <https://law.uni-plovdiv.bg/bg/алумни/>.

По 7.1.2.

Дейностите с докторантите са предмет на обсъждания в катедра „Публичноправни науки“, която е първично звено и по предлаганата докторска програма „Международно право и международни отношения“.

Оценките от атестацията на докторантите се събират от длъжностното лице по развитието на академичния състав и докторантури на Юридическия факултет. Негова задача е да направи анализ на успеваемостта, преди да придвижи съответната документация, свързана с атестациите към университетския отдел „Развитие на академичния състав и докторантури“. Така на Факултетно и университетско ниво се осъществява контрол върху общото развитие на докторантите.

Не са приведени конкретни данни за проведени анкетни проучвания на мнението на докторантите и на работодателите и потребителите на кадри на докторската програма.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 7:

- Пловдивският университет и Юридическият факултет имат изградена структура и организация за управление на информацията, свързана с докторантурите и с докторската програма „Международно право и международни отношения“;

- На всички равнища – университетско, факултетско и първично – в катедра „Публичноправни науки“ – периодично се обсъжда и се оповестява информация за

резултатите по управление на качеството на обучение по докторските програми;

- Създадена е и платформа за събиране и оповестяване на необходимата информация – по докторантурите, по вътрешната система за качеството, за връзка със завършили докторската програма.

СТАНДАРТ 8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

По. 8.1.1.

Юридическият факултет на Пловдивския университет предоставя подходяща и актуална информация за осъществяваните от него дейности, включително и за обучението по докторските програми, в т.ч. и „Международно право и международни отношения“.

На официалния сайт на Пловдивския университет е обособена рубрика „Наука“ с връзка към дейностите, развивани от поделение „Научна и проектна дейност“ – административната структура, подпомагаща научноизследователската работа, работата по проекти, включително популяризирането на резултатите от тези дейности.

На сайта на Юридическия факултет е обособена рубрика „Обучение“, подрубрика „Докторски програми“, на която е предоставена информация за акредитираните във факултета програми, заедно с конспекти за приемните изпити и докторантските минимума. А в рубриката „Наука“ е дадена информация за научните издания на факултета и организирани от него научни форуми. Поделението „Научна и проектна дейност“ също поддържа специализиран информационен сайт - <https://npd.uni-plovdiv.bg/> . Чрез него може да се получи информация за конкурси, проекти и публикации.

Отделно информация за научни публикации може да се получи и от сайта на изданието на Юридическия факултет – Studia Iuris - <https://studiaiuris.com/> („Studia Iuris“ е специализирано юридическо онлайн издание на Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“).

По. 8.1.2.

Информация за международния обмен на Юридическия факултет е поместена на уеб-сайта на Пловдивския университет - <https://uni-plovdiv.bg/pages/index/2297/> . Посочени са 22 университета, с които Юридическият факултет поддържа двустранни споразумения по програма „Еразъм+“ на Европейския съюз.

Допълнително, по-подробни данни за възможностите за обмен по тази програма са предоставени на сайта на факултета - <https://law.uni-plovdiv.bg/bg/обучение/програма-еразъм/> - условия за кандидатстване, срокове, курсове, водени на чужд език (френски, италиански, английски) за осъществяващите входяща мобилност.

По. 8.1.3.

Докторантите от докторската програма „Международно право и международни отношения“ се възползват от възможностите, които Юридическият факултет на Пловдивския университет предоставя за изява и представяне на научните си изследвания пред по-широки и авторитетни, както и международни, научни форуми.

Юридическият факултет редовно организира научни форуми. Подробни данни за тях са излъчени на уеб-сайта на факултета - <https://law.uni-plovdiv.bg/bg/наука/научни-форуми/> : такива са конференциите по повод 30-годишнината на факултета – „Правото през ХХІ век – предизвикателства и перспективи“ (2022), по повод 60-годишнината на Пловдивския университет – „70 години Закон за задълженията и договорите“ (2021), „Имуществените отношения в правото – развитие и перспективи“ (2020), по повод 140 години от приемането на Търновската конституция (2019) и „Пролетни правни дни“ (2019), „Право и културни ценности“ (2018), организирана съвместно с ИДП към БАН.

Активно участие на научни форуми е докладвано от оценяваната институция, за периода на акредитацията се открояват 23 участия на докторантите от докторската програма „Международно право и международни отношения“ в научни конференции, организирани от висши училища в страната – Югозападния университет, Великотърновския университет, Русенския университет, Софийския университет, Националния военен университет, както и от научни институции – Института за държавата и правото към БАН.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 8:

- *Юридическият факултет и Пловдивският университет са приели и прилагат процедури за публикуване и разпространение на информация за възможностите и постиженията на докторските програми;*
- *На докторантите в Юридическия факултет са предоставени възможности за международна мобилност. Информацията е надлежно оповестена на уеб-сайта на университета и на Юридическия факултет. От тях могат да се възползват и докторанти по докторската програма „Международно право и международни отношения“;*
- *На докторантите се предоставят и възможности за представяне на резултатите от изследванията пред по-широка научна и специализирана аудитория.*

СТАНДАРТ 9. ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ

По.9.1.1.

Пловдивският университет провежда редовен мониторинг, преглед и ревизия на учебните програми. Тези дейности имат за цел да гарантират, че предлаганото обучение остава целесъобразно и да се създаде благоприятна и ефективна среда за обучение на докторантите. Докторските програми периодично се актуализират от преподавателски екипи и обсъждат в Катедрените съвети, като извършваните промени могат да са както еднократни, така и дългосрочни.

В Юридическия факултет са разработени и действат Вътрешни правила за прилагане на системата за качеството - <https://law.uni-plovdiv.bg/paunov/Vatreshni%20pravila/Pravila - kachestvo.pdf>

Създаден е координиран и поддържан ред за разработване, утвърждаване и изменение на учебната документация, която подлежи на обсъждане на Катедрените съвети и Факултетния съвет.

По.9.1.2.

Одитът на докторските програми, с цел поддържане качеството на обучение и на Факултета се извършва от университетската Комисия по оценяване и акредитация. На равнището на факултета дейността по осигуряването на качеството на обучението и изпълнението на дейностите по докторските програми, съответствието на учебната документация по тях с изискванията на националните и институционални нормативни актове, е Факултетската комисия по качеството.

В разработената и приложена система за оценяване и поддържане качеството на обучението и академичния състав е заложено вътрешно и външно оценяване на учебната документация и учебния процес, което гарантира високо ниво на обективност на информацията. Освен контролът, който се осъществява периодично се събират становища и на външни специалисти.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 9:

- Пловдивският университет и Юридическият факултет имат разработени процедури за повишаване на ефективността на докторските програми, включително и „Международно право и международни отношения“;
- Както на университетско, така и на факултетско равнище са приети и действат вътрешни правила за оценяване на качеството на обучението.

СТАНДАРТ 10. ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

По 10.1.1

Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ е обект на циклично външно оценяване за осигуряване на качеството на образованието, включително и на докторските програми.

През 2019 г. Пловдивският университет преминава институционална акредитация, за което Акредитационният съвет е определил оценка 9,39 със срок на валидност до 2025 г.

Юридическият факултет също е обект на циклично оценяване, като към него са подложени на програмно акредитиране професионално направление 3.6 „Право“ и докторски програми. През 2018 г. успешно е акредитирано професионално направление „Право“ с оценка 9.17 и срок до 2024 г.

Създадената и функционираща в Пловдивския университет и Юридическия факултет система за осигуряване и оценка на качеството предвижда освен това, че външен мониторинг на качеството на обучението се провежда и от независими агенции за осигуряване на качеството по системата ISO 9001:2015.

В допълнение, метод за осъществяване на външна оценка на качеството са анкетни проучвания сред работодатели и потребители на кадри. За целта е разработена анкетна карта, ориентирана към проучване на мнението на потребителите на кадри относно качеството на обучението, знанията, уменията и подготовката на обучаемите.

Констатации на Постоянната комисия за изпълнение на стандарт 10:

- Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ като институция на висшето образование и Юридическият факултет като основно звено преминават периодично през външно оценяване на качеството от Националната агенция по оценяване и акредитация, като е получена институционална акредитация през 2019.
- Пловдивският университет и Юридическият факултет преминават и през контрол от външна одиторска организация за сертифициране по стандарт ISO 9001:2015.

Силни страни	Слаби страни
Катедра „Публичноправни науки“ разполага с хабилиран състав по специалността – 2 професори и 1 доцент, с активна публикационна дейност.	Не се използват възможностите за международен академичен обмен на докторанти по тази докторска програма.
Докторската програма по Международно право и международни отношения е съвместима със сходни програми в български университети.	Липсата на разработена квалификационна характеристика и учебна програма по докторската програма.
ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“ разполага с необходимата материално-техническа база и информационна инфраструктура за обучение на докторантите.	Небалансирано разпределение на научното ръководство на докторантите, обучавани в катедрата.

	<i>Подценяване на теоретичните въпроси за сметка на практическите при формулирането на темите на дисертационните изследвания, което поставя под съмнение тяхната дисертабилност.</i>
Възможности	Заплахи
<i>Налице са предпоставки за осъществяване на академичен обмен и за по-активно участие на докторантите в международна мобилност и в изпълнение на научноизследователски проекти.</i>	<i>Липсата на нехабилитиран преподавател с квалификация в областта на докторската програма рефлектира негативно върху възможността за осигуряване на приемственост и съответно върху нейната жизнеспособност.</i>

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С оглед изложените резултати от извършената проверка и изводите по отделните стандарти на Критериалната система на НАОА, Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана при НАОА изразява мнение пред Акредитационния съвет на НАОА, че може да се даде акредитация за прием и обучение в ОНС „доктор“ по докторска програма „Международно право и международни отношения“ в Юридическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Предвид установените в резултат на проверката слабости на докторската програма, Постоянната комисия препоръчва:

1. Да се преработи груповият учебен план и да се разработи квалификационна характеристика и учебна програма за обучението в докторската програма, отчитайки спецификата ѝ.

Срок:31.12.2023г.

2. Да се предприемат мерки за стимулиране на включването на докторанти в научноизследователски проекти и в програми за мобилност.

Срок: постоянен

3. Да се актуализира литературата, посочена в конспекта за конкурсен изпит по Международно право и международни отношения.

Срок:31.10.2023г.

4. При обсъждане и формулиране на темите на дисертационните изследвания да се акцентира върху тяхната дисертабилност.

Срок: постоянен

Председател на ПКСПНСО: .....
доц. д-р Екатерина Салкова